

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

पिञ्जैपाकं श्रीवण्णठकोप श्रीवीरराघवशठकोप
यतीन्द्रमहादेशिकैरनुगृहीतम्
॥ श्रीमद् शारीरक सुप्रभातम् ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āñdavan śrīraṅgam

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ श्रीमद् शारीरक सुप्रभातम् ॥

अस्त्यत्रैको विशेषो बुध इति शठजिल्लक्षणाभ्यां मुनिभ्यां
एकीभूयोदिताभ्यामिव निरूपधिकं सादरं सद्गुरुभ्याम्।
वेदान्तद्वच्छमन्त्रत्रय विवृतिमुखे शिक्षितं क्षान्ति मुख्यैः
आढ्यं श्रीवीररघ्वीट् शठमथनगुरुं सम्यमीन्द्रं नमामि ॥

हे देवाधिप हे दयेश्वरविभो वेधोऽश्वमेधावधे
हे योगीन्द्र शठारिमोहनतनो गोपालरक्षामनो ।
काञ्चीपूर्णमनोऽमृतायितवचो मोचारसापूरित -
श्रीरामानुजसूक्तिदुर्घजलधेरुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रदितम् ॥ 1 ॥

हस्त्यद्रीश त्वयेदं जगदखिलमभूत्सत्युरा येन भूयो
भूयस्स्यामित्यवेक्ष्य प्रचुरमिदमभूर्यस्त्वमात्माखिलस्य ।
तादृक्षत्वद्वियेदं सकलमिह यथा मृद्धिया मृन्मयं स्यात्
विज्ञातं हीति वेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम् ॥ 2 ॥

आप्नोति ब्रह्मवित्तत्परमथ गगनाद्यात्मनो भूतमात्मा
देहप्राणात्मभिन्नः प्रमदमय इहास्येष आत्मा न चान्यः।
सैष त्विच्छन् बहुस्यामिति जगदसृजत्सोऽपरिच्छिन्नमोदो
हीत्यत्रानन्दवल्ल्यां सुखशयित समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम् ॥ 3 ॥

आदित्यान्तर्नखान्तं कनकमयतनुस्तादृशश्मश्रुकेशः
कप्यासांभोरुहाक्षो दुरितत उदितो दृश्यते दिव्यरूपः।

योऽसावक्षणीक्ष्यतेऽन्तः श्रुतिमयपुरुषो ब्रह्म तत्स्यरूपं
तद्यद्व्यस्येति वेदे सुखशयित समुत्तिष्ठ सुषुप्रभातम् ॥ 4 ॥

आकाशात्सर्वभूतान्यजनिषत पुराऽकाशमेवापियन्ति
ज्यायानाकाश एभ्यः परमयनमपि ह्येष आकाश एव।
इत्थं देदीप्यमानाकृतिरखिलजगत्कारणं मोक्षदाता
प्राप्यश्वेत्यर्थवेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुषुप्रभातम् ॥ 5 ॥

प्राणं सर्वाणि भूतान्यभिसमुपविशन्त्येनमभ्युज्जिहीते
सर्वं प्रस्तावमेषाह्यनुसरति परा देवतेत्यत्र वेदे।
प्राणाधीनस्थितित्वेऽप्यखिलचिदचिदां काष्ठलोष्टेष्वभावात्
त्वद्वूमैकान्तभावे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुषुप्रभातम् ॥ 6 ॥

यत् ज्योतिर्दीप्यते द्योः परमिह पुरुषेऽन्तःस्थितज्योतिरेतत्
इत्युक्तासीमदीस्मिः परमपुरुष एवेति निर्णीतिदक्षे।
पादो विश्वानि भूतान्यमृतमिह दिवीतोऽवशिष्टा त्रिपादी -
त्यर्थे छन्दोगवेदे सुखशयित समुत्तिष्ठ सुषुप्रभातम् ॥ 7 ॥

प्राणः प्रज्ञात्मभूतस्तमिमममृतमायुश्च मामित्युपास्वे -
त्युक्तः प्राणेन्द्ररूपः परमपुरुष एवेति निर्णीतिदक्षे।
सैषः प्राणः प्रजानन्नमृतमजर आनन्द इत्यन्तरात्मा
साधारण्यार्थवेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुषुप्रभातम् ॥ 8 ॥

सर्वं ब्रह्मेदमेतज्जनिलयभृतिकृद्धीत्युपासीत शान्तः
ब्रह्मे तत् प्राणदेहं हृदयमयमथाकाशरूपादिभूम।
इत्थं सर्वत्र लोके तनुभृदवगतं ब्रह्म लक्ष्मीश एव -
त्येतां शाण्डिल्यविद्यां अधिशयित रमाश्लिष्ट सुषुप्रभातम् ॥ 9 ॥

ब्रह्मक्षत्रौदनोक्त्या निखिलविलयकृत् मृष्टमृत्युपदंशः
 दुर्दर्शो गूढहार्दः स्वविषयरुचिदः शोकहत्यै ह्युपास्यः।
 यष्टृणां सेतुरेषोऽभयमिह भविनां अध्वपारस्वधामा
 विष्णुर्ह्येवेति वेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 10 ॥

अक्ष्याधारो य ईक्ष्यः पुरुष इह स आत्मेति होवाच चैतत्
 ब्रह्मेत्याकारवेदेऽमृतमभयमयं वामनिर्भामनिश्च ।
 संयद्वामश्च चक्षुः स्थितिनियमनवान् ब्रह्मकं ब्रह्मखञ्चे -
 त्युक्त्या त्वय्वेव सक्ते सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 11 ॥

पृथ्व्यां तिष्ठन् य एषोऽन्तर इह यमयत्येनमेषा न वेदे -
 त्यन्तर्यामी त ऐषोऽमृत इति निगमे काण्वपाठक्रमेण।
 यस्तिष्ठन् सर्वलोकेष्वखिलनिगमयज्ञात्मनां सोऽन्तरात्मा
 तेऽन्तर्यामीति माध्यन्दिननिगमशयोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 12 ॥

योऽदृश्यत्वादिभूमा विभुरखिलगतं भूतयोन्यक्षरं तत्
 पश्यन्ति ध्यानिनोऽमी इति निगमशिरोवेद्य सार्वज्ञभूमे।
 दिव्योऽमूर्तस्स बाह्यान्तर इह पुरुषोऽजोऽक्षराद्यः परस्यात्
 तस्मादुत्कृष्ट इत्युक्तर निगमशयोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 13 ॥

आत्मानं त्वेव वैश्वानरमिममधुनाध्येषि नो ब्रूहि तर्ही -
 त्यारभ्यात्मानमेवं प्रमितमभिविमानञ्च वैश्वानरं तम्।
 यस्तूपास्ते स सर्वेष्विति निगमसमुत्थापके को न आत्मा
 किं ब्रह्मेत्यत्र वेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 14 ॥

यस्मिन्नोतं द्युपृथ्व्याद्यखिलमपि मनः प्राणयुक्तं तमेकं
 जानीतात्मानमन्या विसृजत गिरः एकोऽमृतस्यैष सेतुः।
 इत्यत्राथर्ववेदे त्वदनुगुणगुणैर्दृश्यता भावमुख्यैः
 पूर्वं निर्णीतभावे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 15 ॥

यत्रान्यन्वेक्षतेऽन्यन्नं निशमयति नान्यद्विजानाति भूमा
 सेतिच्छन्दोगवेदे तरति शुचमिमामात्मविद्धीति पृष्ठः।
 आचार्यः प्राह नामाद्यसुमदवधिकां ब्रह्मदृष्टिं विधाय
 प्राणात् सत्यज्ञमात्मज्ञमिति बहुसुखोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 16 ॥

एतद्वै अक्षरं तद्व्यभिदधति बुधाः गार्घ्यनण्वहसीयो
 स्थूलादीर्घादिरूपं गगनमुखजगच्छासकं तद्विधर्तृ ।
 इत्थं गार्गी श्रुतिस्थाक्षरपदगमितं द्रष्टव्यदृष्टं परैरि -
 त्यस्यव्यावृत्तभूमन् सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 17 ॥

यस्तु ध्यायेत् त्रिमात्रं प्रणवं अभिदधत्यूरुषं तं प्रकृष्टं
 सूर्ये संपन्न एषः क्षपितदुरितः उन्नीयते ब्रह्मलोकम्।
 सैतस्माज्जीवपुञ्जात् परतरपुरुषं पश्यतीत्यत्र वेदे
 वेधोमेधाकरं त्वां वदति सुखशयोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 18 ॥

यत्त्वस्यां ब्रह्मपुर्या इदमथदहरं पुण्डरीकं हि वेशम्
 यस्तत्राकाश एषोऽन्तर इह दहरो यत्तदन्तस्तदेष्यम्।
 जिज्ञास्यं चेति वेदे ह्यपहतदुरितत्वादिभिस्त्वामुपास्यं
 प्राप्तुस्सत्येच्छभावं वदति सुखशयोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 19 ॥

तिष्ठत्यङ्गुष्ठमात्रः पुरुष इह तथाऽङ्गुष्ठमात्रोऽन्तरात्मा
 लोकानां सन्निविष्टो हृदय इह सदा भूतभव्येशितेति।
 इत्थं वेदे मनुष्यैर्हृदयपरिमितं त्वामुपास्यं मनुष्यान्
 शास्त्रे शक्तांश्च वक्तर्यतिसुखशयितोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 20 ॥

जीवेनानुप्रविश्य स्थिरचरजगतां नामरूपप्रकाशं
 कुर्वन् देवादिकानां त्वदधिजिगमिषां साधयन् हस्तिनाथ ।
 ब्रह्माणं ब्रह्मविद्यां प्रति समुपगतौ देवराङ्गैत्यराजौ
 इत्यत्रेन्द्रोपदेशो सुखशयित समुत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 21 ॥

वस्वादित्यादिताप्तेरुपरि परपदास्यर्थविद्यासुशक्तिः
वस्वादीनामपीतिध्वनयति निगमे ब्रह्मविद्यात्ववादे।
नैवोदेतास्तमेतैकल इति विलयावस्थतद्भ्यान सिद्ध्या
कल्पेऽन्यस्मिन् तदासिं फलयति शयितोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 22 ॥

रैक्वोजानश्रुतिं प्रत्युपदिशति परं ब्रह्मशूद्रेति हृत्वा
ह्यब्रह्मज्ञाननिन्दाजनितशुचमिमां ख्यापयन् शूद्रशब्दः।
विद्यानर्हं हि शूद्रं वदति तदपि नाब्रह्मणो वेत्तुमर्हेत्
इत्थं विद्योपदेशे द्रढयति शयितोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 23 ॥

आकाशो नामरूपो विदधदपिहितेऽत्यन्तरा यत्तदेतत्
ब्रह्मेत्युक्तो न मुक्तो भवति न हि तयोरेष निर्वाहकस्यात्।
जीवेनोपास्य एष प्रकृतगदहराकाश एवात्र सेव्यः
व्याकर्ता नामरूपे इति निगमशयोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 24 ॥

खादिभ्योऽर्थादिकानां नियमनविषये यः प्रकर्षस्तुदुक्तौ
अव्यक्तोक्तं शरीरं न कपिलमतमित्यञ्जयत्यूर्ध्ववेदे।
ज्ञानं यच्छेन्महत्यात्मनि निजवशयेच्छान्त आत्मन्यमुच्चे -
त्यात्मादेर्वश्यतोक्तौ सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 25 ॥

एकाजां रक्तशुक्रासितभृतमखिलास्तत्सरूपास्सृजन्तीं
एको जुष्टोऽनुशेते ह्युज इतर इमां भुक्तभोगां जहाति।
इत्थं श्वैताश्वतर्यां उपनिषदि तथा तैत्तरीयश्रुतौ च
ब्रह्मात्माजैककण्ठ्यां सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 26 ॥

यस्मिन् पञ्चेन्द्रियाणि स्थितमपि गगनं तं तथैवात्ममानी
विद्वान् ब्रह्माऽमृतस्यादमृतमिति पदे काण्ववाज्युक्तवेदे।
एकाक्षे पञ्चजन्यव्यवहृति घटकाकाशवाग्वाक्यशेष
व्यत्यासात्काण्ववेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 27 ॥

तद्देदं तर्ह्यपव्याकृतमभवदितिप्रोक्तवेदादसद्वा
 अग्रेऽभूदेतदित्यप्यसदितिवचसाऽव्यक्तहेतुत्ववादे।
 आकाशादौ य आत्मा जननकृदुदितस्सो विभक्ताह्वयाङ्गः
 सत्त्वेनोक्तस्त्वमेवेत्यवसित शयितोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 28 ॥

यो वै बालाक एषां जनक इह नृणां यस्य कर्मेतदेषः
 ध्येयः कौषीतकीश्व्रुत्युदित इति चितः कर्मणः कारणत्वे।
 प्राप्ते ब्रह्म ब्रुवाणीत्यविदितपरमब्रह्म कर्ताऽर्यमादेः
 कृत्स्नस्यैतस्य चेति त्ववसित शयितोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 29 ॥

द्रष्टव्यः श्राव्य आत्मा मननपदमुपास्योऽर इत्यत्र वाक्ये
 जायापत्यादि योगात् पुरुष उदित इत्यत्र बोध्ये मुमुक्षोः।
 मैत्रेयीं याज्ञवल्क्यप्रतिवचनगिराऽनुत्तमानन्दरूपात्
 त्वत्तो जायाधनादीत्यवसित शयितोत्तिष्ठ सुष्टुप्रभातम् ॥ 30 ॥

इत्थं शारीरकाद्यौ शयितमुभयथाहेतुमस्यागमान्तैः
 सर्वैर्वाक्यैः प्रतीतं वरदमुरुदयं युष्टमुद्गोधयित्रा।
 उद्बुद्ध्वा वीररच्चीश्वरशठरिपुणा भिक्षुणा हेमलम्बि -
 न्यदेऽस्मिन् चापमासे दिनगणगणितास्सर्वधरास्सर्वधार्याः ॥ 31 ॥

योऽसौ मेधाश्रुताद्यैः दुरधिगमतयाऽम्नायशाखैकयोनिः
 यश्चासूत्रि त्रयी यं परनिरसनतो नेति नेत्याह चैनम्।
 वेधा लब्धाश्वमेधः करिगिरिशिखरे वीक्ष्य हृष्टो यदृक्षे
 सञ्ज्ञातं देवराजं वरदमिममहं तत्र हस्ते समीक्षे ॥ 32 ॥

॥ इति श्रीमद् शारीरक सुप्रभातं समाप्तम् ॥